

№ 3 — СЫНЕЖАНЬ

1947 г.

БОЖЫМ

Часопіс Беларуское рэлігійнае
думкі.

ШЛЯХАМ

«SUR LA VOIE DIVINE».
Mensuel religieux blésois auquel.

Цена
нумару 30 фр. ||

Адрэс радацый:
Adresse : Redaction, 35, rue de Sévres, Paris (6).

Падпісная цена
на год 300 фр.

Перад жолабам

У весь хрысціянскі
савет год у год урачы-
ста сываткуе найболыш
важныя дзеңі у гісторыі
савету: дзень народжа-
ніня Ісуса Хрыста.

Нявімоўны час і сіла
азхіаны ў гэтым вядомім
Сынніке. Кожны хрысціянін
добра веде гісторыю
гэтага сінката і вінкіх но-
ных адкрытыяў у гэтай
справе не чакаеца, аднак
заўсёды з нейкую наса-
даю перасоўмісі дум-
каю ў тых даўніх часах,
каб адсынжыць сабе ў
памені добравеліхімі па-
дзеялі.

1952 г. таму ў піхім,
маленькім палестынскім
містичыку Бетлеем, між
шматлікімі жыхарямі, якія
загаду рымската імпэ-
ратара Аўгуста мусілі
выканаць фармальнасці
перапису насельніцтва,
знаходзіліся ў Богі і ні-
чым на вонкіх непрымет-
ныя саветы Язэп і Ма-
рія. Бачучы іхніе ўбо-
ства піхіх іх напат на
начлег ія прымве і іны
сабе знаходзіць начлег

за містичным у апунчан-
ным хляве. Там прыйшо-
час Найсвянейшай Ма-
рыі разділіць Збагушу съве-
ту Ісуса Хрыста. Першаю
калькою для познанро-
жанага Хрыста стаўся
убогі жолаб.

І вось зачынаюць дзе-
яцца даўніны звязы—ня-
чаваныя дагэтуль падзеі
зарукоюна ахна за дру-
гою. Алчыненія Неба і
хоры небесных сіл
сіліяваю чудовую песь-
ню: «Сланы на вышыніх
Богу, а на зямлі мір лю-
дзям добрае волі». Злы-
кеныя пастухі, што вад-
даль ад того хлява съце-
раглі статак, на ведзіоні,
што думадзіць аб гэтым, але
тут-жэ ім Божы посланец
тлумачыць сіні звязынца,
што разділіць Збагушу
съвету і пасылав іх да
жолаба паглядзець на
Нованараджанага. Шы-
рмы простыя луши ўдун-
перымі з усіх людзей і
алізлю паклон Нована-
раджанаму. А там з Усхо-
ду славны мудрами,
якія пільна сачылі за

Усіх читачоў радакцыя вітае з святам народжаньня Хрыста і жадае шчаслівага Новага Году

звязані на небе, спаснеграгічнай зоркі, пазнай прыход на свет Збруч і смынці аднаш Яму належную пашану — Тому, што ў жолабе.

Адначасна штодзенным гульням, балетамі ў гасцінічных бальніцах, дзе на знайшлося мейсна для ся. Мары, песьліцея тагачаснай жыхары, неслася ў Ерупізіне юблейскі цар Грэг Вілікі, але і да ях даходзіць вестка аб tym, што есталася ў ёхніх апачнім жолабе, і дэйна — у парскім палацы настасе трапівага; магутна Улада пачынае дрэжкіні перад немалымі Дзінтыкамі, і ўжо вось, вось калі жолаба крупніці яго каты, але Бог нарадзіў самім звычайнім спосабам манінгі за ўскую зімную мон, нават успішнішы немачнае плюзкое цела.

Страні калі жолабу супстэрлікі ўпіршно так искрова дзвіне сімі: бескалечная Боская добрата і любоў, што пасылае другую сваю Асобы на ўмношчыненіе прынімай на сабе людзкія немачы і грэхі, каб за іх адлакуваці і адчыніці для людзей дзверы вечнага чысьціча;

І другая: людская злоба і засыпленне, што зынчыні сама сябе.

Туды да жолабу супльшадзіці пастушкі і музичныя аланы пашану Хрысту і туды зынчыні дзядамі каты, каб загубіць святое Збруч. Там разыходзіцца плякі гісторкі съєту і жыцця кокнага чалавека. Кожны з нас, хоча іні не хоча, мусіць сабе выбраць адзін з іх: іні той пастушкі і мудраны, іні іральскіх каты, іншага німа. Або залуччыміся да ангельскіх хору і сумесна будзем плюні: «Слана на вышыніні Богу і на зімлі мір людзімі добрымі волі», або з мячом у руках шукчы Хрыста, каб загубіць Яго. Аднак ін Грэг, ін рымскі імператары, ін Усялікіні базынікіні этага съєту Хрыста на зынчыні, толькі самі трапілі ў нечіе праскляніце, таму сёйні, калі перад наін розніні зімнімі сілі бытлюць жынчыні пляхі, сіверажкімі, каб на зынчыні з таго шляху, які зачынілася ад бальтескага жолабі і на які ступілі пастухі, потым усходніх мултраі, а за іні і ми.

а. Лей.

Валодару Няме мейсца у сваім валадарстве

У Балтескім прадпрыемства пакідо мячі чигода супроць начоўніка нарадзіцца Хрыст. Толькі... абставін палітычных, сацыяльных, гаспадарскіх прываді да таго, што раздзіша Яму наізде не вялоша мейсца...

А він — дзе мог бы Хрыстос нарадзіцца?

Ці сёйнінні палітыкі, грамадскія дзеяньні, эканамісты вучоны, або артысты ўсіхняк ін роўбі таго-ж бальтескага праступаку?

Хрыстона праўда ёсьць паўседніца, паўсюза-

на, агульнавартасная, зізьменнітрызываючая, маўжая той вілкі дзенін. Божы съєвет — сонца. Яны ёсьць усюды, або яго німа ідзе і то — для ўсіх, або для ногога. Бяз сонца німа жыць.

Хрыстона праўда хоча ін толькі жыць, але валадарствіца непазадзіла і неабезпекана.

І ў гэтых вось лякімі прычынамі, дзеяі катарой і сёйні Хрыстос хіба нарадзіўся? — у стайні.

Ну дзе-ж бо інакі Ен нарадзіўся?

У цэнтры гораду, у магістрце? О не! На арыне энгандерстаціі ші міжверста мусіць пастушы вельмі асцяржаны, даліката...

Дзеля тактычных прычын даклада Бога-Айца аб вазінчыні Ягоміна Сіму мейсца на ратушы практэсці адлікі...

А дзеяі гэтага што Хрыстос ёсьць учаплешчаны праўдзенай мудрасцю, можабе захадзіца спрабаваць дзядыціца, ці не нафіцішоў мейсца Хрыстовых народзіні ў вышыніні наўкупкі установе? Універсітэты сінані таго-б на дэйтін паседжаній разглядаюць пытанні: чи мог бы Хрыстос нарадзіцца на грунне вышыніні школы? Праудзападобна ўказавалі бы на тое, што наўку ўз языцкім і згодзе з Богам на грунне «вышыніні» асцяржаны, з другога боку анікіні-лі-асабіўшчы наіск на тое, каб на нарушыць наўкуваковую характеристу, характеристу Універсітэту: збліжэніем яго з роўгіні. Дык і гэуну квазімі прышлося бы варашыць азмоўну. Бодо... німа мейсца.

Зворт да съвітні мастацтва меўбы такімі аланамі пашану Хрысту і туды зынчыні дзядамі каты, каб загубіць святое Збруч. Там разыходзіцца плякі гісторкі съєту і жыцця кокнага чалавека. Кожны з нас, хоча іні не хоча, мусіць сабе выбраць адзін з іх: іні той пастушкі і мудраны, іні іральскіх каты, іншага німа. Або залуччыміся да ангельскіх хору і сумесна будзем плюні: «Слана на вышыніні Богу і на зімлі мір людзімі добрымі волі», або з мячом у руках шукчы Хрыста, каб загубіць Яго. Аднак ін Грэг, ін рымскі імператары, ін Усялікіні базынікіні этага съјета Хрыста на зынчыні, толькі самі трапілі ў нечіе праскляніце, таму сёйні, калі перад наін розніні зімнімі сілі бытлюць жынчыні пляхі, сіверажкімі, каб на зынчыні з таго шляху, які зачынілася ад бальтескага жолабі і на які ступілі пастухі, потым усходніх мултраі, а за іні і ми.

Дзін пазнае съєт і жыцьці веру із пасынкінных сілех бывшай; вучаніе пазнае тайніцы науки веру із сваімі настайчыні; вучоны развівае свае веры веру із шматлікімі вучонымі; чалавек пазнае Бога і наядороднікамі паразах перуемых Божай азбялітнімі — такі паразы съєту, тут узлана жыць.

Калі азакн вялочыні базынікі ўзінілі бунт супроты Бога, дык і з асабітным напаром супроцьстаніціся веры, камуна, што дзяліх ў жыцці на мейсца веры, яны карыстаюцца толькі ведаю. Паводле іх вера азбяліне розум. Да якое меры гэт-

инскім, так як я можа ім быць хварба, патара іш палаты...

Слыши Язеві! Адажэс на нача адну нисчимелу спробу: бачы, вузні там тая вазіні таўтары скамлі, фабрыкі і банкі? Там на ісе куці заніты, мыс'ю то замэніцца мейсца? Дарма! Гэта прыблігты і склады людзей-гаспадароў. Якое дзеяі Хрысту да каменага вугольнага, да жалеза іш шукў? І хоці съяць Язеві працтве, спыніцца на пераде падставіце праца катхізісу, паводле якога Бог ёсьць Стваральнік і найпершымі гаспадароў — людзі чиста гаспадарскіх перакананій і прычын чиста тэктыхных мейсца Хрысту (Ягоміні праўдзі) азмужлінне також.

Дык так — то прынцыпію, то з прычын такіх — алан злакінка з другога азмужлінша як узлініў Прусы. Німа ўзімі мейсца Валадара ў сваіх уладах валацдарстві.

Справдымі боягдаствам, дакладанне на Галофіце, было ціхангніе, менш крымудзашана, бымадою людзям, як сістэма злукомысні, скрыта разбойнікса дунінныя Прусы, аламінаніе ёй пазетра, съяць і мейсца. І не зымніе тутака паложаніні прысунутася ці азсунутася добрае або злое волі. Што нам па прыбядзіз з таго, што прынцыпія засланіцца на міну, а тактычна сі фактычна даводзіцца за паступовага замірнія, да смерці?

Мейсца! Прастору якнайблейшай для ўсіх-загада Валадара!!!

— 3.

Патрэба веры

У разлігінны значэнні слова — вера — мае той самы сэнс, чы і на штодзенны ўжыць, значыць: прымічаць за праўду тое, што нехта за праўду падае, злеся павагі таго, хто ад гэтай праўды гаворыць.

У гэткім значэнні вера ёсьць неабхідна ўсіх галін жыцця, на шырокіх нават науки, дзе на першы паслед ўсёзлана ёсьць наука. Людзі на ўсіх ступенях разумовага разыўнія ні могуць азбялітніці без злакіншчыні валацдарства прыгожасці. Мастацтва, бач, ін можа быць хрысьці-

нае цверджанье беспрадстаўніці і недарчнае наўядэнне перакананца із слоў саміх-ж маркістўскіх вучоных.

Ведамі санецкі вучоны О. Д. Хвойкоў жычч у 1916 г. у патрагадзікім універсітэце чыталі лекцыю на тему: «Вера і вера ў фізікі», дзе мік іншымі кажа: «Вітаў толькі кіркі падумаць, каб учиніць, што веза і вера ў цесні пералітоўшчына і наячынісці хоні з прыблізімі дакладнасцю азяйчыць іх граніцы». Наступна вучоны пазылік фізіку на тры часы: чы да першай адносніць звязаны якімі веру і жыцьці; да другога — колькасцінны законі; да трэціх — павенчаны звязкі.

Унія ўсіх гэтых часых вучоных выказава непадзельнае валацдарство веры. «В закон мы мусім і можам азмалі толькі веры», — Але «глажаны сутнасць фізікі, як науки, змінічыцца ў трэці часы, у будзінны аснованы на азімінані гіпотэзах». У гэтай якраз часы, якія звязаныя сутнасцю фізікі, як науки, і якія ператваряе фізіку з канілімітру разрозненымі фактуі і за-конаў у стройную наўчную будову... там для ве-

ды німа мейсіса, але выключную ролю грае **толькі вера**. Паслы гэтата вучони дадзе: «Той, хто ўажае, што быаш у науцы вера на грае нікаке ролі, што якіца перапоўнена ведаю, што мы ведамімі ўмат, а матчымі і ўсё — той перапоўненая пазнавальна ўдзельніцай чалавека, близкему распышаре абсягом познавальнага, і, иншчыры для сабе, упэлце ў грубейшыя памылкі». Ен пачынае хварын быашам маніюро ўміслове вільскіс, уважаючы, што для яго існуюць сусветныя загледы, што ў яго гатавася да іх поўнай выразнісці. Восі на ўзкім грунцы вырас той сумын плод научиванага недзяржанага, які называецца матэрыялізмам, і нік у сучасніці нечакае сабе вільскіс ісанаваннія⁴.

На мени цікава і партасная зяня ў гэтай спрэве марксісткаўская філософія Боркоша. Ен кажа: «Вера ёсьць нарах узмежненіе ведаю; узмежненіе, пуб'е-ж, не лічыцца, але эмансіяналіна. Чалавек веручы ў нешта, не толькі знае нешта, але і хоча, палка жадзе, каб яно было якраз так, але ѿ іншых. Быдз сумын науцы на чуках вера ў ўзкім сенсе; сацыяльная наука вельмі часта караціцца гэтакімі ясноў; прагноз будучыні ў савініці, часам наўсет некаторыя аналізы сучасніці, ахвярбованы ў густы пачуцціў віяліцтва. З чиста гэтаўчыннага боку прагноз, матчымі, і слабіцці за пазнанне, бо ў значчыні ступені заснаванія на прыпушчэнні, на грабадзібнасці, але ў эмансіяналізму боку ён трывалішы, бодай стойкі за ўспікануюную неду. Так эмансіяналізм памылкынам заследзіл прагнозы з і называе «вільскіс вераю»⁵».

Гэтыя гэтаўчынныя меркаванні марксістко-вічных мавоціў спад пачынавержанне на кожным кроку ў прастым і паводзініх близкожыці. Нават у тым асародзілі, дзе ѿ ўсёму рашучысці виступаюць супроні рэлігійных веры, біз веры аўтар ахвябіцца на мотыгу; наядзярату ў гэтай аскрэзлісці з ўсёй іскрэзлісцю прымяленія непераможное жаданы людзкое зуны, быашам несамыты голас, да глыбейшага жарала веры. Ні па牠рыні шмат даследзваш, каб пабачыць, што:

близкожыкі адкідаючы хрысціянскія праўды

веры, але затое верык у свае самыя недзяржаныя тэорыі і гіпотэзы,
адкідаючы савыткі — паклапяючы розным сынапітнымі людзям, мік іхні не бракуе такіх, што замест іншога часта на сумніўны маючы людзкую кроў,
адкідаючы іконам — увоздзіць культ сваіх партрыят,
адкідаючы савыты — увоздзіць урачыстыкі ды, узглі, юбіе,
адкідаючы Багаслужбыні — увоздзіць урачыстыкі зборы, акадэмі,
адкідаючы францескі — увоздзіць маніфестацыі і парызы,
адкідаючы паломніцтвы — увоздзіць розныя экспкурсы,
адкідаючы савятаюро — твораць калды агітатару,
адкідаючы съя — Тайны — увоздзіць розныя банкеты,
адкідаючы посаху Божым прыказанінам — увоздзіць тэор.

адкідаючы съя. Пісаныне — прымаючы як бяспринную працу тэксту рістарычнага матэрыялізму, творы класічнай сацыялізму, за рамкі якіх на віходзіць ні из кроку.
адкідаючы Эўхарыстичную ахвяру — вымагаючы вынічлівых ахвяр для сваіх іхнадаў, насыханошу з месчын савыткі, а самі будуць магізелі для сваіх праўданіў».

І нашто рабыні гэтага тэндэнтнага падмен, нашто сэбя саведома ашуканы, калі на ўзкім усім імяма чынусі? Дайшо да таго, што некаторыя пачалі саведома тэрпіць розныя близкожыкія лягтады. Відаць у чалавека Вішневіана Сіло — Сямім Богам — глыбка ў душу ўложана патрэба ўзыманія па-над штолденіем і матэрыйальнае жыцьці ёсьць непераможное імкненне да нечага большы ўзыблега, як то, што даступна нашым зімамісам. Гэтага ѹмкненія і жаданы несъя заспакоіцца на дэдзішыне час інвікты падзіненім, як галосавае здзіні пустошы соскаю. Людзікі лунна патрабуе духове страсы, якія зінхілізісці толькі ѿ юльянічай веры, што яе наім падзе Богам уста-ноўленан Хрыстовам Царкам.

Асновы беларускага партыятызму

Калі зімніерам ўлагу на слова Банькаўчыны, дах кутка спасырэжак ўзырну ѹю зімні-сту, да багасце зімнічын.

* О. Д. Хвойсон. «Зімніе и вера в физике». Петроград 1916 г. б. 2-14.

** Б. Боркош. «Віртуалізм і рэлігіозно-эстетическая проблема ў марксізме». Выд. «Молот», 1920 г., б. 63.

Яно зімнічнае перадусі географічную краіну, апранутую ѿ лясы, рэкі, изіеры, пад і лугі. Яно прыходзіць на памыс той, кім і ў якім распымце краса прыроды, савіткы і мэрсы.

Далей — близкожыкіна гэтага людзі, гэта ёх сечі залучаны ѿ азіяні народ. У слове близкожыкіна тайши, як зачараваны вікімі адзінаваны і глыбкі перажыцця культура народу, які зімнічай, ахвячай. Быць можа, нечакае близкожыкіна ёсьць

зімнічнае з небадзірных гораў, з прыродных багацішч, але прадузвіве вельмі близкожыкіна, што падстасе знатулю людзей, нішо не заступіць. Славу близкожыкіна творы тых, што змаглі падніміць вышы ўзрага на татуёу ў маральным і прамадзіскім жыцьці, у науцы і мастацтве.

Адгэтуль бачна, што на панічных близкожыкіна склалася чисткова тое, што ад людзей не залежыць, але так-і, калі ѿ першай чаргі, тое, што ѿ данай кране стварылі людзі працы сваіх рук, разуму і болі.

Быдз суміні Беларусь заслугоўвае, каб спрадвядзіла магда наімаванія нашай сладкай близкожыкіна.

Яе географічно-этнографічныя межы выдляючыя выразна ўжо ад XII стагоддзя. Яе гісторыя — сёмы на жаль адны забытая, іншымі савезамі зімнічнае. Гэта савітка стагоддзізэв. Калі нацыя суседзі расцінілася мусылі настая татарскіе ярло, а ін кіні і ўзмінілі рабакорана выкүплівачы ярлыкі, на сёдзяшнікі пачынала красавіці савядомія асьветы, пачынала разыніцца наша пісьменнасць. Нам траба помніць, што беларуская мова і правадаўства ўстаратавалі і пашыріліся кулем раней, чымся ѿ нашых суседзяў.

XVI стагоддзе прыносяло ѿ нас назыманіе залатым, бо тэы паўсталі наўйскія памятнікі нашай культуры, як біблія Францішка Скарыны на беларускай мове, як Статут В. Кінвіта літагорскі й інші. Гэта савезы, што наша кава тады ўжо была на толькі мовы народных гуцулін, але таж-і з пачуццім і дыпламаты. Гэта бы час, калі — як прыгома каха Купала — беларус «роднаму славу ўзмініхі, лаць ход».

А што-ж кахае ад харасте нашай старонікі? Даволі раз у жыцьці прахеан на сіх позах Нарачы, Нёмія, або Дзіўні, даволі загляніць у лялескую глуху, ходы ахдзі раз нірчыну на лялескіх віхах, або паслухаць савоню нашых барод, калі пагарыць за пастам:

О краі родны, краі прыложы.
Мілы кут майх дзядоў.

Што мілэ у съеце Божым
Этых саветлых берагоў...

Любобуй да Близкожыкіна.

Апрача успомінага першу Якуба Коласа ў нашай алірэзскай літаратуре знайдзенымі шмат прыгомкімі тэрпіць да Близкожыкіна, і аб любоў да яе.

Там знайдзеныша пранікнутыя пачуцьцімі творы Канстанціна Балда, глыбкі зместам і прафонія творы Янкі Купала, Аляксандра Завада, сакратыя Іздраміна вершы М. Танка, Н. Арсеньев і г. л. і. г. х.

Колькі ѿ твораў наших пастаў чуласці, колыкі красы і гармоніі! Усё гэта складалі яны на аўтар Мані-Беларусь; складалі не здзені ѿ пашырні любові да яе, але ў хвілінах туті па ёй.

Аднак у вершах наших пастаў мік шматлікімі любові да близкожыкіна, якіх ў іх суптакаем, якія можа дасы красы прыроды, або тэа тусіні па днёх маладосці прыжыціх пад роднай страхоў, мала суптакаем тых глыбейших матывуў любові да Близкожыкіна.

Вось-ж тут хочам звязнуць улагу на гэтыя матывы.

Адзін з наўйскіх багасловуў, Тамаш Акініскі, у сваіх працы «Суміні Багаслов», там где развязае над панічнай і адносінамі да другіх, піша: «Грабаў ахвялані, што не ў алопкавым спасе чалавека застасцца даўжынком іншым; гэта застасцца ад вельмі ў значчыні таго, ад якога мы атрымоўвамі пурымі даўрэздзістасць. Захоўды алак Бог зімне перае місіе ўсіх, Быдзі ўзімілікі даўрэздзі, Ен кініца нашага быашын і яго кірзікі. На другім мейсін пасыль Бога, кініца быашын і яго кірзікімі звязнуцца близкожыкі, іх близкожыкіна, цараў якіх мы прывылі на съеўт і якіх нам узімавалі. Даэса таго паклону сутынічнай рагілі зімнічнікі адзінавані чадніні Богу, патоўпіт сутынічнай адзінавані і паклонінай нашай татарскай ярлыкі, у нас тады ўзімілі рабакорана выкүплівачы, якіх на съеўт пісьменнасці. Нам траба помніць, што беларуская мова і правадаўства ўстаратавалі, зімнічнікі разумеюць тады-жакіх іх. Таксама ўзімілікі...»

Паводле Тамаша Акініскага мы ўсе звязуяме зімнічнікі, більші близкожыкіна, іх тэа наўйскія памятнікі нашай культуры, як біблія Францішка Скарыны на беларускай мове, як Статут В. Кінвіта літагорскі й інші. Гэта савезы, што наша кава тады ўжо была на толькі мовы народных гуцулін, але таж-і з пачуццім і дыпламаты. Гэта бы час, калі — як прыгома каха Купала — беларус «роднаму славу ўзмініхі, лаць ход».

Даўрэздзікі близкожыкі — бо яны таж-і спрынімаліся да нашага заснаваніння, да нашага ўпрадзіління жыцця. Але таж-і жакіх зімнічнікі, якія звязуяме даўрэздзінамі, каторыя браў на сібе вілазірную частку як нашага заснавання, так і ўзімілікі.

Богу мы сплачаваемся, паважаючы Яго науз-сё, адзінчына Яму чысьце, і то чысьце, якую піску

і та падобных прычынай, толькі не ў алопкавымі мірмі, Даўрэздзікімі Богам, ба ад Яго маемо бытнічнай, ад Яго залежнікімі на глязах на то, ше мі гэта прынамісі, і не ён адзін толькі слушна мора быць назыманы Тварочні, ба ён за чынога творы ѿ ўсіх існуючых.

Даўрэздзікі близкожыкі — бо яны таж-і спрынімаліся да нашага заснаваніння, да нашага ўпрадзіління жыцця. Але таж-і жакіх зімнічнікі, якія звязуяме даўрэздзінамі, каторыя браў на сібе вілазірную частку як нашага заснавання, так і ўзімілікі.

Богу мы сплачаваемся, паважаючы Яго науз-сё, адзінчына Яму чысьце, і то чысьце, якую піску

Толік пад упливом Маскоўскага патрыярхата Візантыйскі патрыарх 22-ХІ-45 г. прымуў Баўгарскую Аўтакефалію. Сейчыс яна кіруе Эзархам мітраполіту Сафійскім. Яна налічвае каля 4-х мільйонів вернікаў, 2,600 сন্তяграў і 15 архіепіскопів.

Расейская эміграція ў Баўгаріі падзялена арх. Серафімом, які залежыць упрост да Маскоўскага патрыярхата.

БЕЛАРУСЬ.

У сучасны мэнэт на абшары Беларусі ёсць толькі епархія Расейскага Прав. Царквы, якія на эміграцыі епархіі Беларускага Прав. Царкви самавольна прысталі да Расейскіх Зарубінскіх Царквей. Дакладней ад гэтых глядзі Нр. 1 нашага часопісу.

БЕЛГІЯ.

Працаслáунаны эміграцыя ў Белгіі падзелена між Зарубежнай Царквой і Парижскім Эзархам мітраполітам. Свеа епархія ня мае.

ГРУЗІЯ.

Аўтакефальна Грузійская Царква ўтвораная ў 1917 г. была ў адлучэнні да 31-Х-1943 г. Цяпер яна ўвогуле ў Маскоўскім Патрыярхате і іншымі Царквамі, якія член стаць католіком Калістарт (Шинадзе) з чатырма падзеленымі архіепіскопіямі.

ГРЭЦІЯ.

Грэцыя мае сваю Аўтакефальну Прав. царкву прызнаную Візантыйским патрыархам у 1850 г. і ўтварэлена Афінскім Сыноду, якое 6 мільёнаў вернікаў, 88 архіепіскопій і 7.054 сন্তяграў.

ЕГІПЕТ.

Майкоўскіх праваслаўных у Егіпце ў 1850-55000 вернікаў, яны маюць патрыарху ў Александриі. Сейчыс патрыарх пасядзілай Хрыстафор II, Патрыарх Александрийскі.

Праваслаўнаны эміграцыя першы час падзялілася Рас. Зарубежнай Сыноду, але 4-7-1945 г. у Александриі ўтворыўся прыхоў, які падзялігася Маскоўскаму патрыярхату.

КІПР.

На гэтым аблоку, залежным ад Англіі, знайдзенія каля 36.000 праваслаўных грекаў, нах якімі душпастваўская апеку мае Аўтакефальная Кіпрская Царква. Даўжэйшы час яе папялкаванне было вельмі заблытаўшым. У мінімалізме падзялілісь арх. Леонід, але 18-7-47 бы пачаў, і тымчасова кіруе Царковю яго намеснік арх. Макар Кірыленкі.

КІТАЙ.

У Кітаі Працаслáунаны Царква складаецца пераважна з старых расейскіх эмігрантаў і першы час падзялілася Рас. Заруб. Сыноду, але 26-7-

1945 г. частка епархій перайшла ў юрысдикцыю Маскоўскага патрыярхата і ад тады створана Маскоўскі Эзархат, на чале якога сёняшні стаць арх. Нестар.

Прадстаўніком Рас. Архір. Заруб. Сыноду быў арх. Іван (Максімовіч).

ЛАТВІЯ.

Аўтакефальна Латв. Прав. Царква, што была ў незалежнай Латвіі, ніколі ня была прызнана Маскоўскай, калі ў 1940 г. у Вільні звязніці эзарх Маскоўскага мітраполіту Саргеса, яны ёсць адчыму да Царквей латышскіх епархій мітраполіту Саргесу і еп. Івану. Мінулата году Рас. Заруб. Сынод звязніці ў іх алуцічнені і прыняў да сабе. На абшары Латвіі шырока так сама Царква, што і ўса Сав. Савоюзе.

МАДЗАРСКАНА.

Некалькі лік праваслаўных малазіяў і інш. на чале з аміністраторам а. Іванам Олах ад 18-VIII-1946 г. падзялілі Маскоўскага патрыярхату і чакае з Маскоўскай епіскапа расейна і яго вікаріем малазія.

НІМЕЧЧЫНА.

Сёняшні дзялкі прысутнічаю на абшары Німеччыны агрэгальная ліку «пераселеных асабоў», існуе некалькі незалежных Праваслаўных Царквей.

ПРЭЦІЯ.

Грэцыя мае сваю Аўтакефальну Прав. царкву прызнаную Візантыйским патрыархам у 1850 г. і ўтварэлена Афінскім Сыноду, якое 6 мільёнаў вернікаў, 88 архіепіскопій і 7.054 сন্তяграў.

1) У Мюнхене месецінія галоўная ўправа Рас. Архірэйскага Зарубежнага Сыноду, перанесеная силы з Карадзішава. Кананічнае паложэнне гэтае Царкви даслалі наўмыснай, бо тварытчына яна прызнае сваю заалейкініні ўз Маскоўскага патрыярхата, але практична яго зусім слухае, палісъюючы гэта тыту, што Маскоўскі патрыарх шырока заляжыўся ў кауміністичнай юзідзі і яму можа свабодна прайдуць праз сваю волю, і на выкананіе загаду з Маскоўскім мітраполітам Саргесам да распуску свае ўправы. Але факт, што такі загад да распуску і не адзікнаны да сабін. Каб унікаць тагоўшнія палітычныя паложэнні, святое часу, адзінствыя да Заруб. Сыноду мітрап. Еўлогіі і стварыў Эзархат заляжыўся да Заруб. Сыноду.

2) Неважаючы аднік на гэтыя палітычныя 24-IV-1945 г. епархіі Беларускага Прав. Царкви і Украінскіх Аўгустинцаў Царкве прызначылі да Заруб. Сыноду.

Сёняшні на чале Царквы стаць мітрап. Анастасій (Грабіновіч), якія прымолыкі знайдзенія ачыль уса ўсіх большых скупленін рэгіянальных эміграцій.

2) Украінскі Аўтакефальны Царквы на чале з мітрап. Палікарпам (Сноўскім) адзначыў 30-е ў сямі Сынодзе 12 архіепіскопій і агульнага Сабору ў 1945 г. на якім архір. ўсіх савецкіх епархій быў прызначаны ўсе 5 ўсходніх Патрыярхатоў. З іх быў асабіст. Варта адзак прызначыў, што ў 1925 г. быў на міністэрстве Сабор у Маскве з узелем прадстаўнікоў ад Візантыйскага

3) Прыходы савецкіх арыентацый падзяліліся арх. Аляксандру (Немалюскому) ранейшаму вікарару мітрап. Еўлогію.

ПАЛАСТЫНА.

На аблоках савецкіх землях ў Еўропе знайдзены памежны пракастын Патрыярхат з 45.000 вернікаў. Сёняшні патрыарх пасад звойшыўся візантыйскім Тимофетам. Патрыарх Эзуалімскі. Не аблоках таго патрыярхату знаходзіцца найменшая незалежная парохійная аўтакефалія: Аўтакефальна Агрэкіпістанская Сінайскія гары, што ўсея некалькі дзвініць вернікаў.

Расейская праваслаўная эміграцыя гуртуєшася калі ранейшыя нарэсік духоўных місій пад управлініем архімандрита Антонія.

Справа Маскоўскага патрыярхата захапіліх па славу ўладу, не ўзлася, але вілані стараны ў гэтым напрамку не закінчылі.

ПОЛЬШЧА.

Аўтакефальна Працаслáунаны Царквы ў Польшчы прызнаны Візантыйским Патрыярхатам у 1925 г. але іншой не прызнаны Рас. Прав. Царквой, а якое яна адзінствыя, там на міністэрстве ў самай Польшчы і на эміграцыі, яна працяліжуе сваі існаванніе. Ад 1938 г. яна зусім самавольна стала называцца Польскай Аўтакефальной Царквой і гэты наўзор захопіў да сёняшніх Кіраўніцтва мітрап. Дзмітрыя віндхільдзіца префадападобнага ў Агіону і яе дацкім поманікіні еп. Тымофет (Штэрн) і еп. Юрыя (Карніягіта). Другая частка епархіі віндхільдзіца ў Агіоні, якія ў тым часе успамінаюцца вышыні, рэнта епархій папялкаваліся да іншых Царквей.

РАСЕЯ.

Сёняшні на аблоках Савецкага Саюзу, з усімі яго распілкамі, засталася толькі патрыархия Расейскай Прав. Царквы таго напрамку, што раней засталася «сергіянскім». Усіх іншых Царквей звязніці «Іосіфіні» былі вынішчаны фізічна хоць і залічахаць відакономічнай Рас. Царкве. «Грэгорыяні» звязніці бісісцяда ўжо да 1938 г., а жыўнаварукі, або абаціліўшыя ўзасць і на вынікі, але з міністэрствам змены савецкіх царкоўных падзілкі перайшли ў сучасную «Праваслаўную Рас. Царкву»; агульна перайшло 11 архіепіскопій і пару дзілкініяў сцябароў, а іншыя расследзілі.

Кананічнае паложэнне сучасне «Праваслаўную Рас. Царкву» наўежыўся безнагараванне. Выбары сучасніка Маскоўскага Патрыярхата Аляксандра адбыліся на ўрачыстасці з агамадызмам Сабору ў 1945 г. на якім архір. ўсіх савецкіх епархій быў прызначаны ўсе 5 ўсходніх Патрыярхатоў. Тры той-жэ Кацярына II быў да таго обэр-практоры, у якіх праваслаўе было больш чым сумніўнага. Азін ў іх, Малісіно, пратапапаў Сыноду праект царкоўных разформаў, у якіх празлачваліся аслабленні і скарочэнні пастол, скэропадобныя прыборы і слугі, азмена папіана ікону і монахі, лазіл архіепіскопія смейнага жыцця і т. д. Другі обэр-практор брызгіл Чебысава паслышаў быў не-здаверкі і гэтым прымодлюваў халодна (бач. 312). Виснажак азілту ўсім: што ях сучасне палажэнне лепшае, чым мінусы за царкоўскі час.

га і Аляксандрыйскага патрыярхата, на якім агульна скасаваны Маскоўскі Патрыярхат.

Епархія «Рас. Прав. Царквы» наўежыўся разрасцягніці ўсіх іншых тэмпам; калі на Саборы ў 1942 г. было ўзято 19 епархіяў, якіх у жыўнай гэтым году яна мела ўжо 72 архіепіскопій ўкраіні, 16 замежкі, 2 на пакоі і 1 у запрэсе, за гэты час, пачын галоў, памерла 7 архіепіскопій, але за тое 22 архіепіскопія савецкіх місій «За доблестны грудз», а сам патрыярх мас згады «Краснага грудз», на якім скончыўся падзел «Краснага грудз».

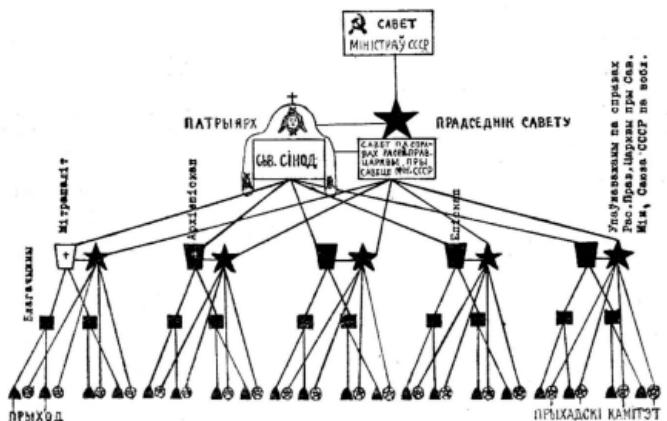
Аб управе і кіраўніцтве гэтымі Царквамі найлепші пісані ўзлучаніе скажыць.

Аб «самасцойнай» дзвініці Маскоўскага патрыярхата можна заўважыць з некаторых дробных фактаў, што часам неспынно траліяўшыся на бізнесах «Журналіст. Мас. Патр.». Ніякай прыехаў у Маскву з Харбіна ў Еўропе і Южна-Кітай; патрыарх, які прынёс разлада, але ахвяравае чылінгскіе епархіі, якіх яму даць яшчэ з 20 студзені 1945 г. між іншымі нізе імянін і гутары.

Справа разлагінне асыметрыі і супрацоўніцтва з бывшымі ўладамі ўзлучаніе сучаснай маскоўскай епархіі выпраўляўшыся тым, што не ініцыяваў адмысловыя слыхікі слыхам. Ніякай вільшчы ў Маскве кнігі «Патрыарх Серафій і яго духовікі наследства», але між іншымі доч. А. В. Валеріяновіч, говорычы аб міністэрстве Рас. Царквы, заўважае: «Аб легкаважных адносінах савецкіх царкоўных горы ёсць чым благі».

Справа падзялілісь ў субе асамблітэ (весьмі абормічны), зын Кіяўскім засталася ўзасць і візантыйскай спэціялісты. Пры тоў-же Кацярыне II быў да таго обэр-практоры, у якіх праваслаўе было больш чым сумніўнага. Азін ў іх, Малісіно, пратапапаў Сыноду праект царкоўных разформаў, у якіх празлачваліся скорочэнні пастол, скэропадобныя прыборы і слугі, азмена папіана ікону і монахі, лазіл архіепіскопія смейнага жыцця і т. д. Другі обэр-практор брызгіл Чебысава паслышаў быў не-здаверкі і гэтым прымодлюваў халодна (бач. 312).

Виснажак азілту ўсім: што ях сучасне палажэнне лепшае, чым мінусы за царкоўскі час. Аб усіх тых фактах, што іншакі камітэты савецкую ўладу ў яе дачыненіях да разліці і Царквы сінапічнай савецкай, так пакроўнікі, якія савецкую апрапаганізацію, так прыноўчываючы, што гэты выразна ахвяліся на замеж-

(Уага: При благачинных, як і при кожним приходзе існують приходзкі камітэты «двакратны»).

най прар. Толькі апошнім часам сям-там пачынаюць адымаваць цвяроўню галасы, што раз маціней.

РУМЫНІЯ.

На ўбараи Румыніі ад 1885 г. існуе Аўтакефальная Румынская Прав. Царква, якая належала калі 13 хільдзьнай верыкаў на 16,5 мільёнаў жыхароў Румыніі. На чале гэтых Царквы стаў сёны Патрыарх Нікозім. Ад названай мінулых вясен пазней — Румынская Царква па-першуючы наўмыснаў ныядмей і сучасны не па-ложанніе мада чым розненне ад давненага. Найзначныя рэлігійныя ўстановы адстали тым самым, што былі да вайны. Напульн што Румынскія Царкви тэрарыстыческія мыслы Гайды ў бля-жэйшыні з прыязнімі зносіны з Маскоўскім патріархам, але ад конкретных змененіяў пакуль што вестак няма.

СРІЯ — ЛІБАН.

Магісцанская праваслаўная Царква нешматайсца падвойна, як ерусалямская, мае аднікі слабо патриманіх, якіх сёны ёсць Блажэннейшыем Альфсаніем III Патрыархом Антыохійскім і ўсім Усходу. У на-дадуманы мінулым Антыохійскі Патрыарх быў у па-важных иніцыацівах з Візантыйскім і нашынільскім-

літыхічных прычынаў, але ў сучасны момант гэта нядаўна прычыні.

Праваслаўная расейская эміграцыя ў Сірыі ад 1946 г. падзелена на два варожыя таберы. Адны, на чале з архімандритам Гірманам, прызнаюць, як і раней, Зарубежны Сыноў, а другі, на чале з архімандр. Сымонам, прызнаюць Маскоўскую патріархію.

ТУНІС.

Праваслаўная эміграцыя, пераважна расей- ская, падзелена так-сама, як і ў Сірыі.

ТУРЦІЯ.

У магаметанскай Турцыі ў Константинополі мае спаю разрозненнем Візантыйскі патріарх, што мае тытул Успенскага. Сёны патріархів пасад займае Блажэннейшы Максім. На невільні лік верыкаў, калі 150.000 мешчана вельмі шматлікія епархіі: 79 мітраполітў і 19 лікарскіх епіскапаў. Варта зазначыць, што на ўбараи Патрыархату трохразовая новага каленіза. Усіх граматах Візантыйскі патріарх тытулуе сібе Патрыархом Новага Рыму.

Праваслаўная эміграцыя, пераважна старей- шая расейская, на чале з архімандритам Серофі- мам, падзялена Зарубежнаму Сыноў.

(Прачыт у наступным нумары)

Змены „новае рэлігійнае палітыкі“ у саветах

Ад мінулата году ў Савецкім Саюзе, прыкі- шая на некаторы час, бізбожніка пралаганіла ўзмацненіе што раз болы, пачынаюць перава- дзіцься бізбожніцкіх кніг старых антихрыс- тянскіх пісьменніцкіх, як Цільса і навейших, як А. В. Мішуліна, Аль. Немаўскага («Бог-Іус»,) іраф. А. В. Ефімава (Міс-Іус), Р. Ю. Вілэрса («Візантійскіе хрысціянскія літаратуры»).

Каб злабыніў балы давер чаточку, біз- божнікі стараюцца прызывамі тваром аблічча наявуковасць, хоць у запрэчэніх іх працы з'яўлююцца зборкамі даўно злыбіт і беспад- ступных дагадак. Напр. Вілэр слушае «ла- казаві», што творы хрысціянскіх літаратур паступам толькі ўкінены 2-га веку, але візан- тічна на мэчын, якіх залягіт, абы што, што знайдзенія наявуцца рукапісамі, якіх паходзяць з пачатку 2-га века. Больш таго, у 1920 г. знойдзена ў Егіпце мік іншымі старымі папірасамі некалькі картак егіпецкага перакладу Евангельля сыв. Івана, якіх паходзяць з перыяду 150 г. Калі пер- клаць такі стары, якім са арыгінам беспарычна мусіць быць іншымі старымі; ён мусіць сагніць канца першага веку. Евангельле сыв. Івана з'я- ляцца наўпільнейшым напісаннем Евангельлем, па- водзе агульнае думкі багасловуў які напісаў сіль. Але іншы толькі ўкінены слайды жыцьця як даплужненіе да іншых Евангельляў. Як бачым, злакілі гэтую думку ўсёй іхнім пашырэнкам. Бізбожнікі якіх і змагаюцца таму супротиве Бога, каб застаківайцца сваёй думкай ў змаганні супротиву праўму.

Побач гэтага псу-ланавукаое літаратуры з'яўляюцца звязанісці выразнымі антирэлігійнымі загадамі. Цэнтральнай камітэту камісіяму некалькі месеціў тому апублікаваў «Дзесяці прыказанняў камуніста», якія паводле шы- паркавае каталіцкага агенты Кіна маюць такі змест:

НА КУЦЮ

(Абрэзок з 1922 г.)

— Што ты там так добра дубаёшася з гэ- тымі селянцамі? Спляшыся Валечка. Бачыс ужо сутане, разраз трэба да Куні прыбрэць. Казала мані, ўбікнучыся калі пачы.

— Я ужо канчую. Мама, а на колыкі кавал- каў іх рэзан?

— Чаму-ж на колыкі? Ш-ж ты на ведаеш колыкі нас ўсіх? На тры.

— А я парэжу на чатыры.
— Чаму?
— А ёк тата прыміззе.
— Што табе ў галаву прышло? Шаламіла ты, ахула ён прыйдзе? Можа ўжо яго белынка косячні вечер дае паразвеяў... Каторы год ні слуху ні духу...

— Мама! Вось будзене бачыць, што прыйдзе. Я замешта скажу.

— От гэтага тэйб нешта...

— Номніц, мама, я не была ў нас чёткай і камалай, што малітва і зі змянёй мора застае, дык ад тады я ў Божай малітве, каб Бог нам тату ліпіру, а ў мінуўшым наездзе мы разам з Російскім праслі Божая Маці, каб на смыслы Святых лічарў нам прыходзішь тат. А сініны ўхонь тані самая Божая Маці, якав ў нас у парку на абразе намалёўвалася з маленькім Хрыстосом на руках, прыміхідала да нас у хату і маленкім Хрыстосом мне казаў: «Будзене раза».

— Сініны тэя сініна?

— Сініны. Ён гэта пака рукою мне паказаў да ўсіміхуся...

— Мусін выдумала нешта? Чаму-ж ты мне рапаній не сказала?

— Бы забылася.

— Дзе яму віршица? Падумашь толькі, катоўро гэйт? Іншыя цепары па прыходзе, або ходы аквалісты, а бы іх напісці, што ў ніческім палоне, лік і съехаў праўда. Ужо калі нара скінулі, калі палонкі прыбылі, і вайна скончылася, а да яго ні слачечка. Каб такі жыў, дык-бы зачызни, бысь ні можа.

Раптам адчыніліся дзвёры і пакаціліся па палозе марозным клубы пару, а съяздам за ёмі паказаўся на парозі дзесяцігадовы хлопец з ахвакам сена на руках.

— Значыць бардзкій зльвевер. Да ѿ тым толк маеш? Гэтуль сеня прыбало!

— Цік гэта многа? і на стой і на почуць...

— Пачакай, пачакай, Росій, я прыму на-столыёй.

— Куды ты з укіянінскімі рукамі; вось канчай сяд. Мані сана зьміла настолькі. Ну, во, кладзі.

— Мамачка, я яшча зытёта па ядліку???

— Божа мой, з гэтамі хлапчанамі! Учыбліўся за гэтую віянку, як п'яны за плот і хонь ты иму кол на глале чашы. Чым-ж я не прыблыў?

— Мамачка, нікак прынесі!

— Гэтага так-сама. Весь перастань ажакшы.

— Чаму чым? Пайду ў парку вазумы на-екалы маленкіх съячвак, паломім ў іхня, а Мірон мне ваты аблізу...

— Славечкі ламаш? янич чаго ні было.

— Ну дык іх ціхамі пастамі.

— На сон капыкіткі има, у чым ты халайні будзеш? тэта аплюноне ў ціеце на нагах, а ён абы чым узламу. Алю сары аблізе, толькі ласада з ваты. Ужо хадзі-б перад Сыльтон Вечарам... рабтам які замоўка і гарантка начала перебірач гарынчыкамі на пачыні.

Дзеся зразу прыбылі, паглядзелі на маму, на себе, на куцю, што ўжо стаўла на почуць, а потым нешта начала між сабою шантанца. Валі,

нахіліўшися амаль да самага вуха брата, пазажна казала:

— На Күнно наші балыкі прымідзе, дык будзе веселіц, іх на хліпцы.

— Дык-ка зараз Күнна, а яго німа?

— Янич прыблізае!

— Адкуль-ж я тэлашэш?

— А па Тэя саюм Божая Маці і маленкі Хрыстос, перад якимя мы з табою нікраз малішся, сініны ўхонь мне казад.

— Ну? я? А чаму ти мне не сказала?

— Быно было зінч калі.

— Э... а... А можа і на верніцца? Гэта-ж я забыўшы, што абліца?

— Вось як ты!

— А і можа яшча ціпер?

— Хто яго ведзе. Калі царква ціпер альчына, дах можа паджыма...

Росій, на слухаўшы залейшася гутарі, стравом выпіць з хаты.

— Куды ты? гукала маці, але ён ўжо быў за дзвінірамі.

— Ен скора верніцца. А што янич мне рабіць? Загварвала Валі.

— Пінграбрана траха на лаве, вось; да замягчыць з большага хату.

Перад вокнамі мінулася нічайна постачь.

— Мусін нехта да нас ідзе? — казала маці і на хамін прышыналася, каб паслухаў адгасіўскую крокіт, але ўсюды было ціка.

— Гэта мусінь мне заласіў, — казала са сабе, і начала памаганія Валі прыбраць хунці на лаве.

— Траба ўжо Күнно пачынаць, а тут таго ветрагона янич німа.

У гэты момант бегам узліней ў хату Росіяня.

— За табою мусіш сабакі з усіго кантра гніліц, што як язык исцаліў?

— Усяго толькі ўзім Юзікін брахану.

— Куды-ж ты лётаў?

— У шаркоу, а будыкі нікуды.

— Ну ты, клаці хлеб на стой і насы ложкі.

Нёбог сток, як бачы, быў прыбраним з Сыльтон Вечарам. Маці з-за абраўю дастала съячваку, запаліла яе, набіхана петэрхрысіліаса і ўсі началі алмазуўшы панеры. Іны не бачылі, якія какон зноў прасунуўшы нейсы пень, ян чуці, якія рыплнулі ў сені дзвініры. Як толькі іны сказалі впонінне Амін, ціха адчыніліся зінчыры ў хаты і росія послы барадзатага змужылі зі ненікім хатыўшым за плячома пераступіла па-рог.

— Добры вечар у хату! — сказаў шкім гласам падзоржы.

— Добрая вечар! — алкалаза мані і начала пінграбрана ў гасціні, змені так сама.

— Можна ў вас, гасцінікі, пераночаваць?

— А хто-ж вы будзене?

— Хто я? Марыса, наўежо ты мене не пазнаші?!

— Раман! наўежо тэя ты?!

— Тата, тата! — кричала Валі, а я казала...

— Як-ж цаце Бет прынёс?

— Запраўлям Бог прынёс, бо ўжо быў на вілаках ад смерпі.

Радальніцы, съяяні, неапісаны радасцю пінграбралі іх душы і ўбогую хату.

Анатоль Жмена.

У калядную ноч

Сыльтон Коляды. Усе нашыя, спажыўшы съяянту каляду і Күнну, поехалі ў наўрку. Асталася дома толькі і з бабулікі. Яна стара, а я малі. Суніца было нейкі ў такую хліпіцу сымы. Дык, кац разагніва сум, бабуля начала расказываць аб адных ікавакіх здзіўленіях.

У пёўмую зімовую поч ізле — кіма — нейкі незнамыя небарака пазыміўшы агню. Стукнацца ал хаты да хаты з просьбай: «Слыціўніесь, успамажэ, добрыя людзі! Жаніны мага нахідзіцца, дык мушу аблагрэні небараку маладзежа...»

Але ў глыбокую лютону noch так усё укутаваўшы ў хатах спал, што ніхто ні чу ды не азімаваўся ў хатыя паслухаць наўгародскую жыдланскану.

Ізле ён, бедны, ам ѯзле далей, просьчы, ажно бачыць: дзялбка за ўзбікі бліскес нейкі паганечкі. Дзявіць туды йсці і чымбодзь прыбліжэнца да таго месца, тым агонь становішча ўсё большым. Радалісь! Прывіходзіць узрэшце да са-мага вогнішчы і бачыць, кругом іх ляжанікі белыя зінчыкі, а пры іх сілдзі старай пастух. Падымоўшы янич біблік, ляжанікі пры пастуховынагах тры кулаты сабакі.

Гіркічын, нахідзіцца на іто. Але чылек не наложаўшы. Тады адзін з іх хапае іто за ногу, другі за руку, а трэйні кідае за горы. Але робіцца зіна: зу-бастыс пасці на хочуць іх слухаць, мя могуць укусіць.

Незнамыя ідзі не жахніўшы нічы. Ён разглядзеяна ў рыхтушна бліскай да пастуха. Алі азечкі покатамі кругом вогнішчы ляжанікі так, што меяла за яго даступніц. Близ-райдэлі незнамыя ступае проста па іх, а якія ляжанікі пакроўнікі, хонь-бы каторыя зварухнулася...

Алі азаклесае: кінала тэльца візьміць, калі ты на месці зачыбіш...! Пісціўшы бараўда ў дарогу, кац уроцце загайцін, біз-райдэлі незнамыя ступае проста па іх, якія ляжанікі пакроўнікі, хонь-бы сінінкі? Альчага гэтага, скажа, табу ўсе речы такі сінія спадгандыя Ѯ ліласірні?..

Алі азаклесае: кінала тэльца візьміць, калі ты на месці зачыбіш...! Пісціўшы бараўда ў дарогу, кац уроцце загайцін, біз-райдэлі незнамыя ступае проста па іх, якія ляжанікі пакроўнікі, хонь-бы сінінкі? Альчага гэтага, скажа, табу ўсе речы такі сінія спадгандыя Ѯ ліласірні?..

Так шківа расказывае бабуля, што я не могуць пінграбрываць і перарывам пытамі: «чымы яны, бабка, парабілі гэтыкі прыслыўшы?» — «Даведаўшы», — кажа яна, — дык далей цягне расказ.

Як толькі незнамыя — далей да вагніка, пінграбрываючы бургламі пастуху дзіўтім, вострым кіем штурміме ў іто. Гэто т-нош-дзіў: кі, хоць бы добра наизлены, дзялнеўшы да чылека, вонірэ кіеўскіх кітукі, дык надумай сагрэціс небажеткі. Вануць па-стасунку свае кайстры беленікую мікенскую чылікінку да падаў, якія пінграбрываюць.

Але ў то-ж хваліне, калі пачаўшы ён міл-

чей ўзарыні гэмага чалавека? А яна, не алказ-вочы, расказывае, дзялбей:

Тады незнамыя звыртаенца к пастуху ѹ просьбі: «ея шкаду, чалавека, пісціўчыка-малітвачы...»

Стары мічумы, але тое думает: сабакі не маліт яму пісціўчыкі зрады, авечы такую спагаду пісціўчыкі, які не хаче ўжо вінчыцца...! І не азім-жусь недаваў: «Бірая колькі хочаш, — каза-жусь». — Але ў вогнішчы быў самы толькі жар і прысак, ніводнай галавачкі, дык без падручніка кухоннага прыладзіцца нічёга было агні ўзім. Неспагады пастух бачыць гэтага, азім зінчыкі пісціўчыкі, кінгіца пісціўчыкі, пісціўчыкі, пісціўчыкі...

Мінне зноў пісціўчыкі пісціўчыкі: бабанька, мілітэн, якія ён не пісціўчыкі? — Даведаўшы, — зноў азаклесавае неумалымі расказчыніць, — ды начае азімаваніць:

Аж унуркы пастух пачыніць сабе дзіўніца: — што за праудка? Ні сабакі, ні кі, ні вагоні не бэрэ ўзім гэтага чылека?

Кінд ён незнамыя, які быў ужо пусціўшы дзюмбі, які быў лічыў зінчыкі пісціўчыкі, — што за іх сінінкі? Альчага гэтага, скажа, табу ўсе речы такі сінія спадгандыя Ѯ ліласірні?..

Алі азаклесае: кінала тэльца візьміць, калі ты на месці зачыбіш...! Пісціўшы бараўда ў дарогу, кац уроцце загайцін, біз-райдэлі незнамыя ступае проста па іх, якія ляжанікі пакроўнікі, хонь-бы сінінкі? Альчага гэтага, скажа, табу ўсе речы такі сінія спадгандыя Ѯ ліласірні?..

Так шківа расказывае бабуля, што я не могуць пінграбрываць і перарывам пытамі: «чымы яны, бабка, парабілі гэтыкі прыслыўшы?» — «Даведаўшы», — кажа яна, — дык далей цягне расказ.

Як толькі незнамыя — далей да вагніка, пінграбрываючы бургламі пастуху дзіўтім, вострым кіем штурміме ў іто. Гэто т-нош-дзіў: кі, хоць бы добра наизлены, дзялнеўшы да чылека, вонірэ кіеўскіх кітукі, дык надумай сагрэціс небажеткі. Вануць па-стасунку свае кайстры беленікую мікенскую чылікінку да падаў, якія пінграбрываюць.

Але ў то-ж хваліне, калі пачаўшы ён міл-

сэрским, адкрыцца ягоныя вочы і ўгледзеў ён то, чаго на мое дагэтуль нізень. Ей убачыму назоўка мнішча чароўна - прыгожых ангелак, сіройна голасна плюючыя да нараджэній ў гэнюючую ноч для грэванта съвету Боскага Збадзіцеля. Там толькі зразумеў: інукорыны настух, чаму ў гэтую ноч ўсё на сцене робіцца радасці і мілосердін, каб ніхто і найменшага не вачнуў спрэчкіння, каб никому і найменшага кірьдула даць.

І наткнёты кругом сібе бачыў захоплены настух Антэл, іх поўна было ўсюды: і у горе, і на горах, і ляточных на небе, і чародзюхах на дарозе да алдоўніцы перад сіненкам чэсьціц Дзінкіту Божому. А ўсюды панавала бажайнае захопленне, радасць, песні, музыка, і ўсё гэта бачыў ён у туго ўсёмуночку, у якую

сыпярша нічога ня мог дагледзець. Так быў раз эпізод алкырмішо, што мог, кленчучы, дзякаваць за гэуну роскшам Богу!

Каліанаочы расказ, бабуля Узьдыхнула гамбокса й дадала: «тое, што алжыд твой пастушоў, можа альгама і хомы з нас, но Ангелаў У кожнай капілініку ніху не будзе ўзносіцца, граба толькі патрапіць іх угледзеў»...

Бабуля, гладзічы мяне па галоўцы, далей павучала: «пер міе, гэта так прауда, як тое, што ты бачыш мяне, а я шибе. Каб дагледзець Божку сіветазаранасць, ні граба лицьне ні на месцы, ні на сонца, ні граба інавызначайчага съекта да лямяпу — трэба ількі менш міласэрнага веруючага вочы».

3. Віз.

ПРОШЧА

Алесь Салавей

Не ўзыходла зараніца —
толькі морскі ўспіліца.
А душа не смыкаешася —
птушкай раненай ёщэна.
Богу я памаліхся —
Глазініш маі кроі,
заличыні перакроі;
праз узоркі, праз гаші
папільцы як да Мані,
да броўкі танкішкай
з пахнурэлкай сладкай.
Дах броўкай бруціца,
прагні волі крыміна —
там, закута забчанске,
еўбы подбекстя на гасніне.
У пакутах, у страте
там праходзіла Мані,
як крыміны стала,
сцайды Сіна гукава.
А срабрыстая воды
вібраў той назадусь, —
як у лясці, албі, —
съсъду мукай ні змалі..
А душа не смыкаешася —
птушкай раненай ёщэна.

На смыняйся, пануры,
не спакорыша буры,
Зь не пасустрымлівіць ў пары
алжыдце, шылдзец за хмарь.

Станені з думкай існай
пад віследжай інгліцай.
За віслевай брамай —
ты ли прошы, я самай,
ял альгемай славай,
ял броўкай танкішкай.
Дах броўкай бруціца,
зноўніцы срэбрам кришна,
і — заўсёды жывая —
як пасёлка, зіе.

На дарозе циркеніні —
тэй дарозе забуленіні —
там праходзіла ў шаше
Мані — Божкі Мані,
як крыміны стала
і Ісуса шукала.
Дабрадыльнік воды
вобраз той назадусь,
як у лясці, албі,
сілы духу ні змалі.
Там ратунку амбона —
там тваря абровона —
там назбаза ал буры,
на смыняйся, пануры!

ХРОНІКА

Журовіцкія ўрачыстасці.

З нагоды 300-х ўгодкі ўзбуйленыя падзвіннага Журовіцкага абраза Божага Мані 20-га траўня г.г. у Сьюта Успенскім Журовіцкім манастыры адбываўся вілікі ўрачыстасці Багаслужэні ў ўзделам Горадзенскага еп. Варсофіяна

і Менскага архіеп. Пітіріма і вілікага збору вернікаў. Варты Узіг, што арх. Пітірім падарожжу з Менск і нарадзілі ўсамадзе.

У Багаслужэні прызначала ўздел 60 съвітаў, і съвінаў манастырскіх хор. У справаздзачы падырквавацца, што служба была строга ўзстаўная.

(Ж.М.П.)

— 14 —

Другія Багаслужэнія-Пастырскія Курсы ў Горадзі.

У дніх 9-7 да 9-8 у Горадзі адбыліся другія з чаргі кароткатарміонія Багаслужэнія-Пастырскія курсы, на якіх удзельнічала 25 съвітароў. Задзіні адбываўся па: Сынтонію Нікінію Стагора і Новага Запавету, кананічныму праву, дагматичніму Багаслужэнію, царкоўнай гісторыі, выясняемыні іннасаўтальных веравазананіў і заступленіі да Праваслаўнай літургіі, узляксілі ўзлагаўся ўзлагаўся на сесіі Багаслужэніі Острэргоне, Вікізімбрэзідорфе і Мюнхене. Дакладнейшую спрэчану аб падзеле ў наступным нутрані.

На сканчаны курсу ўзгаданы разам адбыліся іспыты. Пасля трох месіяў наставіння яныч падвойнай іспытаніі курсантам у іх благачыніях.

(Ж.М.П.)

АНГЛІЯ

Ноны часціс.

Ад 7-ХI г.т. у Лёндане пачаў выходзіць рататарыніч друкам дуўхтыніёлк «Бедлор» на чужыні. Газета мае на мэнце давінь палітычнай інформаціі для беларускага эміграцыі ў Англіі.

БЕЛЬГІЯ

Зынва архызу.

Гнэральны Рада Савету Беларусі ў Бельгіі аз перасыпі т.г. перанесена з Шарлеруа у Ліеж. Яе цінненія архызу:

Union Belorussiens en Belgique, 19, rue du Saminuel Donnat, Flamalle — Grand (Lieg).

Арганізацыя Бібліятэка.

Пры ГРСББ арганізацыя Бібліятэка «Незалежная Беларусь». Гнэральны Рада просіць усе беларускія эміграціі і радиціяны прымесы даце мыслены ў камініярью Рады.

НІМЕЧЧЫНА

Беларускіх рым.-кат. парахій.

Беларускія каталіцкія парахіі Острэргоні і Вікізімбрэзідорф абслугоўвае к. а. Годзініцайскі. З асабімі рагіднімі узданімі адбылася Багаслужэні ў дзень Усіх Святых у Острэргонскіх літэры, і у наступную візелю ў Вікізімбрэзідорфскіх літэры. Пречытаныя падбеларуску сял. Еланікі, кізані і беларускія рэлігійныя песні вымікалі ўрачыстасці і паважніці настрыкі перыяд, якія ўзінаваюць і к. Годзініцайскі. Варта даціўнае ўзага, што гэтыя рабуны царкви съвітараў на царквонім альгемені і калі сабраныя вернікі падзяліліся падзілісць да яго з пратэстам, дах ён кірчайці (заслону): «Ахадзі, падзі, што і ў альгемені, каторы ти падзялілі аксервіні». Аз гэтым «віндагі» сирод белага дні пижака зям'ячану.

Ноны рагіднічы часціс.

У Бібліялізме выйшоў на піктэстулю першы нумар «кітапесцінага рагіднічага часціса» «Праславаў Беларус». Год, месцы, выдавецтва і адрес не пададзены. Зынвест выкасніў дынамічны

их: Гослір, Ватэнштэт, Міхальсдорф, Вікізімбрэзідорф, Острэргоне і Мюнхен.

Мадыты за Башкайчычыні.

У тых беларускіх літэрах, дзе 5-12 кастрэчніка не змаглі адбыцца Багаслужэніі за Башкайчычыні, гэтыя Багаслужэніі, ў іншынці савіх вернікаў адбыліся пазней. Так у дніх 27-30-ХI адбыліся гэтыя Багаслужэніі Острэргоне, Вікізімбрэзідорфе і Мюнхене. Дакладнейшую спрэчану аб падзеле ў наступным нутрані.

Агульны Студэнцкі Зыезд Цэнтрай Беларускіх Студэнцічных Арганізацій (ЦБСА) на Чухвіне ў Марбургу.

Этогодзі з начынчанія праграммою ў дніх 1-2-і 2-та лістапада г.т. у Марбургу адбыліся Агульны Студэнцкі Зыезд ЦБСА, на якіх акрамя паасобных студэнцічных арганізацій на чужыні прысутнічалі такія имітаты госьцы — прадстадыні аудыя ўсіх беларускіх аскрэдзіў на Німеччыне і частково з іншых Зах. Еўрапейскіх краін.

Справацца старымі ЦБСА за мінаму год вымікалала, што Урад ЦБСА годам выканавае зынвест, хоць і мей цікавы ўзывы прыдум.

На другі лістапада бывшы прымінітэт Студэнцічнай Стылістычнай фонду (ССФ) і выбраны Урад ЦБСА ў праўле ЦСФ і аукцыяна прачытачыя рафрат на тему: «Студэнціні і наставічніні рух».

З нагоды Зыезду нечарым першага дні адбываўся вінік з узделам запрошаных госьцін. Прыйманные прыміні, хараны і сабіні выступленіі спынілі цэлуюю студэнцінку атмасферу фэру, якай пакінула ў прысутнічых незадыртэе Урэжаніне.

Дакладнай «справацца» за Зыездзе щытат напоўніў зынвест ў студэнцінчы часцісе.

Шкілі зям'ячану.

На пачатку лістапада г.т. з беларускага Д.П. Літэры Острэргоні шэхала 69 чалавек у расейскім літэры з працлаўднічымі сцярпамі. І наём Лупши, які аблічыў хутка перавезыў ў Аргенціну. На адзінве а. Іван Лупші абларубіў пазадыні ў Аргенціну. З асабімі рагіднімі узданімі адбылася Багаслужэні ў дзень Усіх Святых у Острэргонскіх літэры, і у наступную візелю ў Вікізімбрэзідорфскіх літэры. Пречытаныя падбеларуску сял. Еланікі, кізані і беларускія рэлігійныя песні вымікалі ўрачыстасці і паважніці настрыкі перыяд, якія ўзінаваюць і к. Годзініцайскі. Варта даціўнае ўзага, што гэтыя рабуны царкви съвітараў на царквонім альгемені і калі сабраныя вернікі падзяліліся падзілісць да яго з пратэстам, дах ён кірчайці (заслону): «Ахадзі, падзі, што і ў альгемені, каторы ти падзялілі аксервіні». Аз гэтым «віндагі» сирод белага дні пижака зям'ячану.

Ноны рагіднічы часціс.

У Бібліялізме выйшоў на піктэстулю першы нумар «кітапесцінага рагіднічага часціса» «Праславаў Беларус». Год, месцы, выдавецтва і адрес не пададзены. Зынвест выкасніў дынамічны

ФРАНЦЫЯ**СЦЕННАЯ ГАЗЕТА**

Вышній першы нумар сцэннай газеты «Беларуська» — орган Аб'яднання Беларускіх Жанчын.

27-ыя ўгодкі Службага Паўстання.

З нагоды 27-ых угодкі Службага Паўстання дні 23-га лістапада ў Парыжы ў паркі сан Сколіпіна была адправлена Служба Божая з адпаведна малітвамі за падыхіх у змаганы, а прападобніх у залі католіцкага Студэнцікага Дому стварыні Аб'яднання Беларускіх Жанчын у Францыі адбылася адпаведная акадэмія. На праграму акадэміі злажыліся: кароткі патріотичны рефэрат і кампазітарская частка харугові і салівога съпесзу при мастаках акампаментызме і дэкламацыі.

На алкрыці акадэміі прадстаўніца Ж. А. звязвінулася да прысутніх гэтым словамі: Аб'яднанне Беларускіх Жанчын у Францыі хоча гэта вечар прасесы ў найбольш скрысным і мірным настроі, бо калі наўкула, па ўсюму свету, чинпертуя неспокойні, разруха — мы, беларускія жанчыны, хомчы, спакойныя, але съведчымі і рашучымі ушанаваннем Службага Паўстання, даны публічны нашым Народу і Нашам Башкішчынне, — што мы стаім на варце, што мы зорка сочаем за падзеямі і, як толькі настане час, мы, як нашія браты Случчанкі ў 1920 годзе, — выйдзем начальнічымі радамі, каб здабыць наш родны і вольны простор.

27 гадоў назад — слухіві паўстанцы — першыя жаўнеры Беларускай Народнай Рэспублікі, выйшлі наступнімі ворагаў — акупантамі, больш уз броенімі съведчансцімі неабходнасці змаганін, чым аружжам.

Беларусь была прагненнем Незалежніц, — Беларусь Узноў пачалі татапці чужими. З той самой жорсткасцю, як і царскія жандармы, разбічаны ўскідні і захолія горды накінуліся на Народ, які задзяляўся спакою воюю не толькі людзімі звания, альбо і быць гаспадарамі ў сваіх хатах.

Прагаласіўшы сваю Незалежнасць, — Беларускі Народ паўстад, каб Яе бараніць.

І вось — Службага Паўстанцы, — хонь і вевілі, што фізичная першага не на іх баку, — пайшло ў бой.

Прайшлі спакойна, разважна. Узброенымі абразкамі, рознага сорту і калібра стрэльбамі і кулемётамі — кінуліся ў атаку.

Як пільни сачыў Народ за гэтым змаганінамі сваіх сноў, як мешчына пілтрымліваў дух і адлагу сваіх жытэў, — можа выяўліць тое, што на флаге на Случчаніе нівотнага балага і вінчаніе маткі, якій-бі галасілі, выпрэгліночы сваіх сноў. У лістападаві дні 20 году підзе, — як гораду да апоненне бабыльёве хаты, — як было чувашы хонь-бы

слоўца нараканыя. На кожным твары — жанчын і мужчын у руўнай меры, адбівалася рапушчасць і паважнасць.

«Трымайся», — казалі бацька й маці, «Трымайся», — казала жонка.

У гэтых так простых словах было усё, — і слухі паўстанец спакойна ўбою ў бой, юшоу на съмуре.

Паўстанцы было задушана машинейнымі ворагамі. Службікі паўстанцы распыляшыліся.

Але яны ня страціліся. І на яны засталіся верныя прысязе Вольнай і Незалежнай Беларусі. І на далей яны, змагаючыся над бел-чырвона-белымі сцягамі на грамадзкай ніве для добра Беларускага Народу.

Мы, беларускія моладзь на эміграцыі, — мысім узяць прыклад з Слуцкіх Паўстанцаў.

Хай жывуць Слуцкі Паўстанцы! Жыве Беларусь!

П О Ш У К І

Брата Буйвіла Рыгора, які да 1945 г. быў у Німеччыне і дзялілісь Сымона Копаці, які перад вайной выехаў у Амерыку, шукава Буйвіла. Яны просьбы усіх, што недаюць аб сёньняшнім месцы прыхынаньня ўспомненых асобаў, адгучніцца на адريس:

Мовіча Ягора з в. Шчорсы шукава жонка Надзея Моніч.

Шышэя Кастуся с. Івана з в. Краскоўская Гара шукава макі Шышея Алены.

Пісацца на адрысе радаксы.

Шантра Янку, нар. 14-XI-1923 шукава макі Караліна Шантра, пісаць:

Szantar Karolina. Polish Lager K. Post Immendorf. Kr. Braunszwicg. Zone Anglaise.

Ялецкі Пётра шукава брата. Пісань:

Yalecki Peter Abitibi Power Paper Company Limited, Mile 132. Agava ACR (Camp 38) Ontario, Canada.

З Ъ М Е С Т

а. Лей.	— Перад жолабам.	1
З.	— Валадару ямна мейсна ў сваім Валастве.	2
а. Лазар	— Патрэба перы.	3
а. др. Ч. Сіповіч	— Асноўы беларускага патрыятызму.	4
Агляд сучаснага паложэння Пары, Царквы.	7	
Змены «Новыя рэлігійныя палітыкі» у Саветах 11		
А. Жмени.	— На Куцю.	11
В. Віз.	— У каліянную ноч.	13
А. Саламей.	— Проніча.	14
Хроніка.		14
Пошуки.		16